

Školstvo i obrazovanje

Sistem obrazovanja

Obavezno obrazovanje

Stručno obrazovanje / srednje škole

Univerziteti / Visoke škole

Priznanje diplome

Sistem obrazovanja

U Švicarskoj se uvijek može nešto naučiti i osobno se usavršavati. Za zanimanje je posebno važno obrazovanje. Onaj ko posjeduje obrazovanje se može dalje usavršavati ili studirati na nekom fakultetu.

Struktura / Nadležnost

U Švicarskoj postoje tri nivoa obrazovanja, koji se nastavljaju jedan na drugi:

- Obavezna škola (Voklsschule: Kindergarten, Primarschule und Sekundarstufe I)
- Škola za stručno obrazovanje ili srednja škola (Sekundarstufe II)
- Stručne visoke škole/univerziteti i više škole za stručno obrazovanje (Terziärstufe)

O obrazovanju se brinu javne službe. Savez, kantoni i opštine dijele zadatke i odgovornost. Zbog toga u kantonima postoje različite škole i školski sistemi.

Obavezno obrazovanje

Obavezna škola traje u Kantonu Basel-Stadt 11 godina. To znači da djeca 11 godina moraju pohađati školu. Vrijeme školovanja počinje kada dijete ima 4 godine. Ukoliko Vaše dijete ne može ići u školu, morate ga opravdati. Roditelji mogu biti kažnjeni onda kada djeca bez opravdanja ne pohađaju školu.

Djeca uzrasta do 16 godina koja se doseljavaju u Basel smiju pohađati obaveznu školu. Mladi u uzrastu starijem od 16 godina koji se doseljavaju u Basel mogu otići u Informativni centar za zanimanja (Berufsinformationszentrum, BIZ). BIZ informira o tome na koja zanimanja i stručna obrazovanja mladi mogu ići.

Obrazovanje poslije obavezne škole

Mladi nakon obavezne škole idu na dalje školovanje. Vrlo mnogo mladih se odlučuje za osnovno stručno obrazovanje (zanat, Berufslehre). Sa tim kasnije mogu ići na više stručno obrazovanje (höhere Berufsbildung). Mladi tokom ili nakon učenja zanata mogu položiti poslovnu maturu (Berufsmaturität). Sa njom kasnije mogu pohađati visoku stručnu školu (Fachhochschule). Otprilike 20 procenata mladih položi maturu u gimnaziji (gimnazijska matura, Gymnasiale Maturität). Sa njom mladi mogu studirati na univerzitetu.

Stipendije

Postoje stipendije (Stipendien) za osobe sa malo novca, da bi mogle ići na dalje školovanje ili na stručno obrazovanje. Te osobe tada nakon obavezne škole dobijaju novac za obrazovanje. Iako dolazite iz neke druge zemlje a stanujete u Kantonu Basel-Stadt, možete možda dobiti stipendiju. To međutim zavisi od toga iz koje zemlje dolazite i koliko dugo već živite u Švicarskoj. Služba za doprinose za obrazovanje (Amt für Ausbildungsbeiträge) kantonalne uprave daje više informacija.

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-baselstadt.ch/hr/kolstvo-i-obazovanj/sistem-obrazovanja

Obavezno obrazovanje

Djeca u obaveznoj školi dobijaju osnovno obrazovanje. Nakon toga se mogu dalje školovati. Javne škole su besplatne.

Prijava djeteta za školu

Za rad javnih škola su nadležne opštine ili Kanton.

Ovdje prijavljujete Vaše dijete:

Prijava za dječji vrtić ili za primarnu školu (Primarschule):

- Za djecu u Basel-Stadt: Narodne škole (Volksschulen) Basel Stadt
- Za djecu u Riehen: Opštinska škola (Gemeindeschule) Riehen
- Za djecu u Bettingenu: Opštinska škola (Bemeindeschule) Bettingen

Prijava za sekundarnu školu (Sekundarschule)

- Narodne škole (Volksschulen) Basel-Grad

Struktura obavezne škole

Obavezna škola ima 3 stupnja. Stupnjevi se nadovezuju jedan na drugi.

- Dječji vrtić (Kindergarten) traje 2 godine.
- Primarna škola (Primarschule) traje 6 godina. Vašem djetetu je potrebna posebna podrška ili ono ima posebne sposobnosti? U tom slučaju ćete ovdje dobiti odgovarajuću podršku.
- Viši stupanj (Sekundarstufe I) traje tri godine. Na višem stupnju postoje tri različita tipa škole (A-Zug, E-Zug, P-Zug). Ovi tipovi škole imaju različitu težinu.
- Njemački nije maternji jezik Vašeg djeteta? Tada će ono na sva tri stupnja dobiti posebnu podršku.

Nastava iz maternjeg jezika i kulture (HSK)

Pored obavezne škole djeca mogu pohađati kurseve maternjeg jezika i kulture (heimatliche Sprache und Kultur, HSK). Djeca uče jezik i mogu ga bolje razumjeti, govoriti, čitati i pisati. Takođe saznaju nešto o istoriji, geografiji, svečanostima i tradiciji svoje zemlje porijekla. Preporučujemo ove kurseve. Oni su dobrovoljni i najčešće se plaćaju.

Javne/privatne škole

Javne škole su besplatne. Dječaci i djevojčice najčešće zajedno imaju nastavu. Nastava je konfesionalno neutralna. Najveći broj djece i mladih (95 procenata) ide tokom vremena obaveznog školovanja u javnu školu. Postoje međutim i privatne škole. Ukoliko Vaše dijete pošaljete u neku privatnu školu, tu školu morate sami plaćati.

Prava i dužnosti roditelja

Škola Vas mora informirati o tome što Vaše dijete radi u školi i koliko je dobro u školi. U tom cilju postoje razgovori sa Vama i sa nastavnim osobljem. Postoje osim toga roditeljski sastanci na kojima nastavno osoblje informira sve roditelje nekog školskog razreda. Postoje i manifestacije sa informacijama o školi. Ukoliko Vaše dijete ide u školu, morate posjećivati ove razgovore i manifestacije. Takođe ste odgovorni za to da Vaše dijete redovno ide u školu.

Vaše dijete možda nekad ne može ići u školu, zato što je na primjer bolesno. U tom slučaju morate informirati školu. Morate se pobrinuti i za to da Vaše dijete radi svoje domaće zadatke. U tome možete pružiti podršku Vašem djetetu. Možete na primjer pitati što ono radi u školi. I možete redovno pregledati domaće zadatke. Na taj način pokazujete da ste zainteresirani.

Ukoliko još ne poznajete dobro švicarski obrazovni sistem, možete se informirati na nekoj manifestaciji. Postoje posebne informativne manifestacije za ljude koji su odskora u Švicarskoj. Te manifestacije su zbog toga često na nekom drugom jeziku a ne na njemačkom.

Pitanja / podrške

Ukoliko imate pitanja u vezi sa školom, trebalo bi da uvijek prvo razgovarate sa nastavnim osobljem. Nastavno osoblje je takođe tu za Vas onda kada Vam je potrebna pomoć. Nastavno osoblje možda ima osjećaj da je Vašem djetetu nešto potrebno. Ili ima neko pitanje o Vašem djetetu. Tada prvo razgovara sa Vama. Važno je da roditelji i nastavno osoblje dobro sarađuju.

Vaše dijete možda ima psihičke ili socijalne probleme. Školska psihološka služba (Schulpsychologischer Dienst) pomaže Vama i Vašem djetetu. Pomoć je besplatna.

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-baselstadt.ch/hr/kolstvo-i-obazovanj/obavezno-obrazovanje

Stručno obrazovanje / srednje škole

Najviše mladih nakon obavezne škole ide na stručno obrazovanje. Ukoliko želite da studirate na nekoj visokoj školi, potrebna Vam je matura. Maturu možete steći u srednjoj školi. Maturu možete steći i tokom Vašeg stručnog obrazovanja.

Važnost obrazovanja

Dobro obrazovanje i dobro zanimanje su vrlo važni u Švicarskoj. Sa dobrim rezultatima u školi imate kasnije veće šanse za posao. Nakon obavezne škole imate različite mogućnosti da se pripremite za Vaš profesionalni život (Sekundarstufe II).

Nastavljanjem obrazovanja ćete lakše pronaći dobro radno mjesto.

Imate pitanja o obrazovanju i usavršavanju? Savjetovanište za zanimanje, studije i karijeru (Berufs-, Studien- und Laufbahnberatung) savjetuje mlade i roditelje.

Savjetovanje je besplatno.

Osnovno stručno obrazovanje

Najviše mladih nakon osnovne škole ide na stručno osnovno obrazovanje (zanat, Berufslehre). Za vrijeme ovog obrazovanja radite u nekom preduzeću. Tamo učite praktične vještine koje su Vam potrebne za zanimanje. Pored toga idete u stručnu školu. Možete se obučiti za više od 250 zanimanja. Obuka traje između 2 i 4 godine. U posljednje 2 godine morate sami potražiti mjesto za praktičnu obuku u nekoj firmi.

Škola Vam u tome pomaže. I Vaši roditelji moraju međutim da pomognu. I savjetovanište za zanimanje, studije i karijeru (Berufs-, Studien- und Laufbahnberatung) ima različite ponude i savjete za mlade. Savjetovanje je besplatno. Tokom i nakon Vaše praktične obuke možete steći poslovnu maturu (Berufsmaturität). Sa njom možete studirati na nekoj stručnoj visokoj školi.

Srednje škole

Srednje škole (Mittelschulen) pripremaju za studije na nekom univerzitetu ili stručnoj visokoj školi (Fachhochschule). Učenice i učenici dobijaju u srednjim školama široko opšte obrazovanje.

Postoje različite srednje škole:

- srednje škole sa gimnazijskom maturom: nakon toga možete studirati na nekom univerzitetu. Možete međutim studirati i na nekoj stručnoj visokoj školi.
- srednje škole sa stručnom ili poslovnom maturom. Nakon toga možete studirati na nekoj stručnoj visokoj školi. Možda možete takođe studirati na nekom univerzitetu. Za to morate međutim položiti ispit. Ponekad postoje i dodatni zahtjevi.

Prelazni razredi

Imate između 18 i 25 godina i tek nakon obaveznog vremena školovanja ste se doselili u Kanton Basel-Stadt? Onda možda možete sudjelovati u nekoj ponudi Centra za ponude za premošćivanje (Brückenangebote, ZBA). Tamo se radi o tome da dobro započnete poslovni život. Ponuda za premošćivanje Vam pri tome pomaže u tome da pronađete praksu ili mjesto za praktičnu obuku. Zainteresirani ste? U tom slučaju se javite Centru za ponude za premošćivanje (Zentrum für Brückengebote).

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-baselstadt.ch/hr/kolstvo-i-obazovanj/struno-obrazovanje--srednje-ko

Univerziteti / Visoke škole

U Švicarskoj imaju dvije vrste visokih škola: Univerziteti i visoke škole. Za upis sa maturama stečenim u inostranstvu treba se direktno obratiti univerzitetu ili visokoj školi.

Sistem visokog obrazovanja

Kod Švicarskih visokih škola se razlikuju univerziteti i stručne visoke škole (Fachhochschulen). Na visokim školama se predaje više praktično orijentisana nastava, a na univerzitetima je nastava pretežno teoretska. Ove dvije vrste obrazovanja su izjednačene i uređene po evropskom Bolonja sistemu. Završavanjem se stiče diploma za osnovne studije ili kasnije za master (magistrat), koji su priznati na evropskom nivou.

Upis

U zavisnosti od institucija važe različiti uslovi za prijem. Pristup visokom obrazovanju je zagarantovan sa švicarskim maturskim svjedočanstvima. Svjedočanstva o položenoj maturi u inostranstvu se ne priznaju u svakom slučaju. Za prijem na studije mora se direktno obratiti ustanovi u kojoj se želi studirati (univerzitetu/visokoj školi). Generalno se zahtjeva veoma dobro znanje njemačkog jezika. Izuzetak su studije koje se nude isključivo na engleskom jeziku. Savjetovanište za zanimanja, studije i karijeru (Berufs-, Studien- und Laufbahnberatung) besplatno informiše o raznim mogućnostima školovanja na tercijarnom nivou.

Više škole

Pored univerziteta i visokih škola, više stručno obrazovanje (höhere Berufsbildung) je omiljen put stručnog usavršavanja u Švicarskoj. Ono omogućava stručnim osobama specijalizaciju vještina i produblјivanja stručnog znanja, kao i preuzimanje rukovodećih funkcija. Više škole za stručno obrazovanje se nastavljaju na škole osnovnog stručnog obrazovanja (zanat, Berufslehre). Za ove škole nije potrebno imati položenu maturu. Savjetovanište za zanimanja, studije i karijeru (Berufs-, Studien- und Laufbahnberatung) besplatno informiše o raznim mogućnostima ovog školovanja.

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-baselstadt.ch/hr/kolstvo-i-obazovanj/univerziteti--visoke-kol

Priznanje diplome

Diplome stečene u inostranstvu nisu uvijek priznate u Švicarskoj. Pod određenim okolnostima je moguće doći do priznanja diplome. Za neke profesije je apsolutno neophodno da diploma bude priznata.

Priznanje

Diploma stečena u inostranstvu može pod određenim uslovima biti priznata u Švicarskoj. Priznanjem se potvrđuje da su inostrana diploma ili inostrano svjedočanstvo isti (ekvivalentni) kao i oni koji su stečeni u Švicarskoj. Za zanimanja, koja su regulisana isključivo švicarskim zakonima, kao, npr. medicinsko ili nastavno osoblje, priznanje diplome je neophodno da bi se moglo raditi u svojoj struci. S obzirom o kojem zanimanju i obrazovanju se radi, postoje različite institucije za priznavanje tih diploma. Priznanje diplome se plaća. Nacionalna kontakt služba za priznavanje diploma (Nationale Kontaktstelle für Diplomanerkennung) ili Savjetovanište za zanimanja, studije i karijeru (Berufs-, Studien- und Laufbahnberatung) pružaju više informacija na ovu temu.

Potvrda o nivou obrazovanja

Za zanimanja koja nisu regulisana isključivo švicarskim zakonima nije potrebno priznanje diplome da bi se moglo ovdje raditi. Za ova zanimanja se može tražiti potvrda o nivou obrazovanja (Niveaubestätigung). Ovom potvrdom se pokazuje status inostrane diplome u Švicarskom sistemu obrazovanja. Potvrda može pomoći u pronalaženju posla. Više informacija pružaju Nacionalna kontakt služba za priznavanje diploma (Nationale Kontaktstelle für Diplomanerkennung) ili Savjetovanište za zanimanja, studije i karijeru (Berufs-, Studien- und Laufbahnbildung).

Nadoknada diplome / kvalifikacija

Odrasle osobe sa radnim iskustvom, a bez priznate diplome ili priznate kvalifikacije, mogu naknadno završiti osnovno ili više stručno obrazovanje. Način školovanja zavisi od već postojećeg obrazovanja, od radnog iskustva i godina starosti. U svakom slučaju dobro znanje njemačkog jezika (nivo B1/B2 po GER) je važno za školovanje. Zainteresovane osobe se mogu besplatno informisati i posavjetovati u Savjetovaništu za zanimanja, studije i karijeru (Berufs-, Studien- und Laufbahnberatung). Onaj ko nadoknadi kvalifikacije za zanimanje ima bolje šanse na tržištu rada i pristup raznim doškolovavanjima.

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-baselstadt.ch/hr/kolstvo-i-obazovanj/priznanje-diplome